

Advies nr. 167 van het Bureau van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen van 18 november 2022 over de opschorting van de degressiviteit van werkloosheidsuitkeringen tijdens de moederschapsrust - tweede onderzoek

ACHTERGROND

In 2021 heeft de Commissie voor Sociale Zaken, Werkgelegenheid en Pensioenen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen (hierna de Raad) om advies gevraagd over het wetsontwerp "tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, teneinde voor zwangere vrouwen de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen op te schorten tijdens het zwangerschapsverlof" (nr. 55 1871).

In antwoord daarop heeft het Bureau van de Raad advies nr. 160 van 4 juni 2021 uitgebracht, waarin hij:

- uiteenzet dat het in 1981 ingevoerde en in 2012 versterkte degressiviteitsmechanisme een indirecte discriminatie van vrouwen teweegbrengt, in strijd met artikel 4 van richtlijn 79/7/EEG betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid;
- instemt met de nagestreefde doelstelling van het voorstel, maar erop wijst dat, wat de moederschapsrust betreft, de degressiviteit een directe discriminatie van vrouwen teweegbrengt, in strijd met dezelfde bepaling van de richtlijn;
- benadrukt dat de afschaffing van laatstgenoemde discriminatie bijgevolg moet ingaan van bij de invoering ervan, en niet vanaf de publicatie van de corrigerende bepaling.

VRAAG

Middels een brief van 25 oktober 2022 heeft de minister van Werk, daarbij verwijzend naar advies nr. 160, de Raad verzocht om zich uit te spreken over een voorontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van artikel 116 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering betreffende de verlenging van de vergoedingsperiodes met de periode gedekt door een moederschapsuitkering".

ADVIES

0. De Raad merkt allereerst op dat in de *Franse* titel van het voorontwerp duidelijk moet worden geschreven "... la prolongation des périodes d'indemnisation *par* la période...".
1. De Raad herhaalt met klem zijn kritiek op het mechanisme van de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen, zoals uiteengezet in advies nr. 160.
2. De Raad stemt in met artikel 1 van het voorontwerp, waarmee het nagestreefde doel wordt bereikt door de aanvulling van artikel 116, §2, eerste lid, 4°, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 om de voor de degressiviteit in aanmerking genomen periodes van vergoede werkloosheid te verlengen met de periodes die vergoed worden in het kader van de moederschapsverzekering.

3. De Raad kan artikel 2 niet goedkeuren, op grond waarvan artikel 1 op 1 januari 2023 in werking treedt en van toepassing is op de periodes die door de moederschapsverzekering worden vergoed en ten vroegste eindigen op 31 december 2022.

Hij merkt om te beginnen op dat deze bepaling onmiddellijk leidt tot een verschil in behandeling tussen werkloze vrouwen die een uitkering ontvangen naargelang zij ten vroegste eind 2022 zijn bevallen, of daarvoor. Vermoedelijk zou het antwoord op deze kritiek, zoals gebruikelijk in het nationale recht, zijn dat de keuze van een datum voor de toepassing van een *nieuwe maatregel*, ingegeven door budgettaire overwegingen, geen discriminatie vormt.

De Raad verwerpt een dergelijk argument, dat de aanneming van een nieuwe maatregel verwacht met de *correctie* van een tien jaar oude *onwettigheid*, ongeacht het feit dat deze nooit voor de rechter werd aangevochten of zelfs maar onlangs werd vastgesteld.

In casu kan de onwettigheid niet alleen worden vastgesteld ten aanzien van artikel 19 van de Genderwet van 10 mei 2007 (verduidelijkt door de artikelen 6, § 1, 2° en 5, 14°), op grond waarvan het "wettelijkheidsbeginsel" in het geding komt, maar ook ten aanzien van artikel 4 van Richtlijn 79/7/EEG (hierboven), wat het in artikel 4, § 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde beginsel van loyale samenwerking impliceert.

Voorts herinnert de Raad eraan dat volgens de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (ten minste sinds het arrest *Roks* van 24 februari 1994, C-343/92) zuiver budgettaire overwegingen niet kunnen dienen als "objectieve rechtvaardiging" voor een *indirecte* discriminatie op grond van geslacht. Dit geldt des te meer wanneer het om een *directe* discriminatie gaat (zoals in dit geval), die nooit kan worden gerechtvaardigd (arrest *Dekker* van 8 november 1990, C-177/88).

De Raad stelt dan ook dat de afschaffing van een in het verleden ingevoerde onwettigheid een wettelijke verplichting voor de Staat is, die geen politieke of budgettaire kwestie mag worden. Hij handhaaft de conclusie van zijn advies nr. 160: de correctie moet worden toegepast vanaf 1 november 2012, de datum waarop de discriminatie werd ingevoerd (arrest *Commissie t. Griekenland* van 28 oktober 1999, C-187/98).

De door de Raad aanbevolen methode zal voorkomen dat de laattijdige opheffing van de ene discriminatie tot het ontstaan van een andere leidt, aangezien artikel 2 van het voorontwerp van koninklijk besluit in het licht van richtlijn 79/7/EEG immers een directe discriminatie teweegbrengt tussen werkloze vrouwen die een vergoeding ontvangen op grond van het tijdstip waarop zij zijn bevallen of zullen bevallen (arrest *Szpital Kliniczny* van 26 januari 2021, C-16/19).

4. Ten slotte, aangezien de Raad ingaat op het verzoek van de bevoegde minister, zou het nuttig zijn om in de aanhef van het voorontwerp naar dit advies te verwijzen middels "*Considérant / Overwegende*".